

Vorbereidende en afsluitende lessuggesties thema huishouden

De NT2 programma's in het Zuiderzeemuseum sluiten zo veel mogelijk aan bij de lesmethodes uit de NT2 onderwijspraktijk. Op die manier zijn de programma's in het museum (bijna volledig) lesvervangend. Ook zijn de verplichte woorden uit de thematische woordenlijst van Intertaal en startwoordenlijst en basiswoordenlijst alfabetisering NT2 ISK gebruikt om bij de woordenschat van de cursisten aan te sluiten en deze te vergroten. Daarnaast zullen er algemene opdrachten in deze lessenserie zitten om aan te sluiten bij de algemene ontwikkeling van cursisten en ze daarmee zo goed mogelijk te helpen met integreren en participeren in de Nederlandse samenleving.

De lessuggesties in dit document horen bij het thema **huishouden**. Ze zijn kant en klaar te gebruiken voorafgaand aan het museumbezoek en aansluitend op het museumbezoek. Er zijn opdrachten voor verschillende niveaus, die de docent naar eigen inzicht kan gebruiken voor de groep die het museum bezoekt. Er kan een keuze gemaakt worden voor de opdrachten of ze kunnen allemaal worden gedaan, dit is ook naar eigen inzicht van de docent.

Ook in het werkboekje dat iedere cursist meekrijgt tijdens het museumbezoek, staan verwerkingsopdrachten die in de klas gedaan kunnen worden. Uiteraard kan door de talenschool altijd aanvullend materiaal worden aangeboden bij het thema. In dit document zijn onderstaande opdrachten te vinden, die ontwikkeld zijn door het Zuiderzeemuseum:

Vorbereidende opdracht 1: Wat is het Zuiderzeemuseum?

Vorbereidende opdracht 2: Woordweb en activerende vragen over het huishouden

Vorbereidende opdracht 3: Plaatjes en woorden

Vorbereidende opdracht 4: Wie doet welke huishoudelijke klusjes? Een placemat gesprek

Afsluitende opdracht 1: Een praatplaat

Afsluitende opdracht 2: Weet jij een handige huishoudelijke tip?

Afsluitende opdracht 3: Hoeveel weet jij van het huishouden? Doe de quiz

Afsluitende opdracht 4: Praat met elkaar over het Zuiderzeemuseum – een placemat gesprek en muurkrant

Bijlage 1: extra informatie over het thema

Bijlage 2: verplichte woordenlijst

Bijlage 3: memorie spel

Vorbereidende opdracht 1: Wat is het Zuiderzeemuseum?

In Enkhuizen staat het Zuiderzeemuseum. Dit museum gaat over gebouwen en spullen van vroeger, 100 jaar geleden. En over het water, de dijk, wonen en werken. In het museum kun je lopen en kijken. Dat gaat jullie klas binnenkort ook doen.

Opdracht 1a: Hieronder staan 7 foto's. Er horen 7 woorden bij. Wat hoort bij elkaar?

Opdracht 2b: Bespreek de woorden en foto's in kleine groepjes met elkaar. Wat zie je op de foto's? Waar woon jij? Zie jij waar Enkhuizen ligt op de kaart van Nederland? Zie je de dijken op de foto en op de kaart van Nederland?

De 7 woorden zijn: Nederland vroeger, Nederland nu, het gebouw, de dijk, het water, wonen, werken.

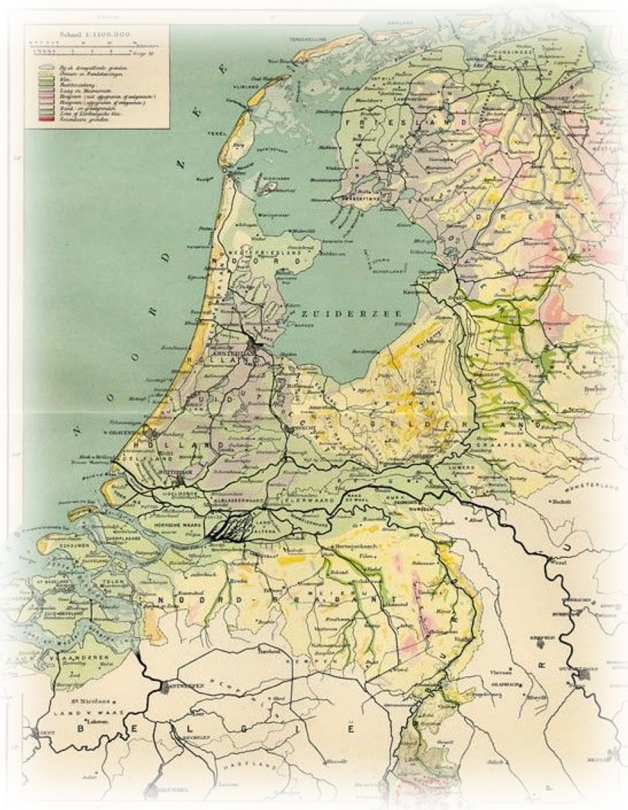


1.



2.





NEDERLAND

PROVINCIES MET HOOFDSTEDEN



Vorbereidende opdracht 2: woordweb en activerende vragen

In deze vorbereidende les maak je met de cursisten een woordweb over het thema huishouden en wordt aan de hand van activerende vragen de voorkennis van de cursisten aangewakkerd.

Je kunt de cursisten ook vragen om een foto van hun huis uit het land van herkomst mee te nemen. Zo kan een vergelijking gemaakt worden tussen de huizen daar en in Nederland.

Het startwoord van het woordweb kan verschillend zijn per groep. In het thema gezondheid en zorg kun je denken aan:

Het huishouden

Het huis

Huishoudelijke klusjes

... of een woord dat bij de groep aansluit.

Als de cursisten het woordweb hebben aangevuld, kun je de volgende activerende vragen gebruiken om het thema verder uit te diepen:

-Doe jij wel eens wat in het huishouden? En welke klusjes doe je dan?

-Verdelen jullie thuis de huishoudelijke klussen? En wie doet dan wat?

-Hoe ziet het huis(houden) eruit in jullie land van herkomst? Zijn er verschillen met hier in Nederland?

-Wat heb je nodig om het huishouden te doen?

-Welke woorden zijn belangrijk als je het huishouden doet?

-Welke woorden horen bij het huis?

-Omschrijf jouw huis, vertel welke kamers er zijn en wat je daar doet.

Vorbereidende opdracht 3: woorden en plaatjes

Schrijf onder de plaatjes het juiste woord.

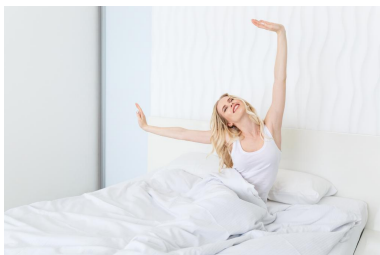
De woorden zijn: het huis, de slaapkamer, slapen, wakker, de tafel, de keuken, de lamp, schoonmaken, wassen, de badkamer, het gordijn.



1.



2.





**Vorbereidende opdracht 4:
een placemat gesprek: wie
doet welke huishoudelijke klusjes thuis?**

Introduceer deze opdracht door met de groep te bedenken welke huishoudelijke klussen er allemaal zijn, zoals wassen, schoonmaken, stofzuigen, stoffen, wc/badkamer schoonmaken, kleden uitkloppen, vaatwasser uitruimen etc...

Vervolgens gaan de cursisten in groepjes van 2 of 4 cursisten zitten met een A3 vel papier op de tafel. Ze praten met elkaar hoe er thuis in het huishouden gewerkt wordt en door wie. Dit schrijven / tekenen ze op het A3 vel. Eventueel kan het A3 vel in 2 of 4 vakken verdeeld worden zodat iedere cursist een eigen bijdrage kan opschrijven.

Na het uitvoeren van de opdracht worden de placemats opgehangen op een zichtbare plek in het lokaal. Ieder groepje vertelt een samenvatting van wat er is besproken. De docent kan hierbij meteen aandacht besteden aan de verschillende woorden behorende bij het thema, eventueel ook door de woorden op het bord op te schrijven om de juiste spelling van de woorden zichtbaar te maken.

Afsluitende opdracht 1: een praatplaat

Met onderstaande praatplaten kan een gesprek op gang gebracht worden in de gehele groep en/of in kleinere groepjes. Door de docent kan ook de link gelegd worden met het bezoek aan het Zuiderzeemuseum: wat hebben ze daar ook gezien of gedaan en welke woorden hebben ze geleerd?





Afsluitende opdracht 2: Weet jij een handige huishoudelijke tip?

Iedereen kent ze wel: tips voor het huishouden. Zoals het wegstreken van vlekken of hoe je het beste kunt schoonmaken. Met deze lessuggestie wordt bij de cursisten gevraagd welke huishoudelijke tips zij allemaal kennen. Deze opdracht kan gestart worden met een kringgesprek over alle klusjes in het huishouden en vervolgens over handige tips waarmee het huishouden makkelijker wordt.

Vervolgens gaan de cursisten in kleine groepjes zitten. Hier delen ze wederom hun huishoudelijke tips en worden ze ook opgeschreven. De docent kijkt bij alle groepjes hoe de zinnen worden gemaakt en corrigeert indien nodig.

Tot slot deelt de docent A5 kaarten van wat dikker papier uit waar alle tips op worden geschreven. Plaatjes mogen er ook bij worden opgeplakt. De tips op papier kunnen in een doosje worden bewaard of in het schrift van de cursisten geplakt.

Afsluitende opdracht 3: Hoeveel weet jij van het huishouden? Doe de quiz

- | | |
|--|----------|
| 1. Vroeger hadden ze geen kraan maar een waterpomp | Ja / Nee |
| 2. Met een mattenklopper kun je matten en kleden schoonmaken | Ja / Nee |
| 3. Stofzuigen hoeft maar 1 keer per jaar om je huis schoon te houden | Ja / Nee |
| 4. Vroeger was er een vaatwasser | Ja / Nee |
| 5. Het bed van vroeger heet een bedstee | Ja / Nee |
| 6. Als je hebt schoon gemaakt is je huis vies geworden | Ja / Nee |
| 7. Vroeger woonden er veel mensen in één klein huis | Ja / Nee |
| 8. De kamer waar je slaapt heet de badkamer | Ja / Nee |
| 9. In de woonkamer staan meestal een tafel, stoelen en een lamp | Ja / Nee |
| 10. Vroeger maakte de vrouw meestal het huis schoon | Ja / Nee |

Klaar met de quiz?

Bespreek in de klas wat de goede antwoorden zijn.

Hoeveel weet jij van het huishouden?

En wat heb je geleerd?

Afsluitende opdracht 4: Praat met elkaar over het Zuiderzeemuseum – een placemat gesprek en muurkrant

Maak groepjes van 2 of 4. Een A3 vel komt (als een placemat) op tafel te liggen. Praat met elkaar na over het bezoek aan het Zuiderzeemuseum.

Voorbeelden van activerende vragen:

-wat vond je het leukste om te zien?

-wat wist je nog niet?

-wat heb je gezien?

-wat heb je gedaan?

-

Tijdens het praten schrijven de cursisten ook af en toe wat woorden op of maken tekeningen.

Na afloop kan er met de vol geschreven vellen nog een muurkrant gemaakt worden waar plaatjes/foto's van het bezoek aan het Zuiderzeemuseum in verwerkt kunnen worden.

Tot slot kunnen de cursisten die er nog geen genoeg van hebben ook een kruiswoordpuzzel of woordzoeker maken met de woorden uit het museum.

Bijlage 1: extra informatie over het thema

Tijdens het bezoek aan het Zuiderzeemuseum zal de museumdocent veel kennis delen met de groep. Als een groep zelf veel behoefte heeft aan extra kennis, kunnen onderstaande citaten gelezen worden. Ook zijn enkele verwijzingen naar interessante websites toegevoegd om zelf meer informatie in te kunnen winnen.

“Een stoomwasserij was in de 19e eeuw een hele vondst, de stoommachine dreef alle werktuigen aan die in een stoomwasserij nodig zijn: de wasketel, de centrifuge en eventueel de mangel om het laatste water uit de schoongewassen kleding te persen. In de kleine Zuiderzeeplaats IJsselmuiden aan de oever van de IJssel en recht tegenover Kampen waren meerdere wasserijen gevestigd. De stoomwasserij die van IJsselmuiden naar Enkhuizen verhuisde heeft tot 1934 dienst gedaan en is altijd een familiebedrijf geweest. De reden om ver buiten het stedelijk gebied een wasserij op te richten is dezelfde als waarom destijds een apotheker uit Leiden is begonnen met een fabriek voor frisdranken op de Veluwe: schoon water in overvloed. Transport per schip was vanuit Kampen naar alle uithoeken van het land mogelijk. Er voeren toch al geregelde lijndiensten naar de grote plaatsen. Amsterdam was een goede markt om het vuile wasgoed op te halen en in IJsselmuiden te wassen. Amsterdam had nauwelijks schoon water, het stonk er op warme zomerdagen met recht een uur in de wind. Een plaats waar je als burger van stand niet meer wilde zijn. Het water in de gracht was niet geschikt om de vuile was mee schoon te krijgen, het zou de zoveelste toepassing van het water zijn. Stadsgrachten waren meer en meer verworpen tot een groot riool waarin van alles meedobberde op de stroom bij het dagelijks doorspoelen van het stadswater. De stoomwasserij in IJsselmuiden moest in 1934 de deuren sluiten er waren inmiddels andere mogelijkheden om de was weer in eigen beheer schoon te krijgen. Vrijwel overal was een waterleiding met goed drinkwater en schoon waswater beschikbaar. Voorts had de wasmachine zijn intrede gedaan, de dienstbode werd al behoorlijk wat werk uit handen genomen vergeleken bij de volledige handwas van enkele decennia of misschien slechts jaren daarvoor. Ook een stoomwasserij geeft een getrouw beeld van het leven rondom de Zuiderzee, zoals er meerdere hebben gestaan in IJsselmuiden zo kende iedere plaats wel een wasserij. Van IJsselmuiden naar Enkhuizen om daar te beginnen aan een nieuwe fase om herinneringen op te halen voor een generatie die zelf nog met de hand heeft gewassen of om aan de nieuwe en jongere generatie bezoekers te laten zien wat er nauwelijks 100 jaar geleden bij kwam kijken om de theedoek schoon te krijgen of katoenen luiers. Op de plaats waar de stoomwasserij eens heeft gestaan staat nu een fraaie woning met dito tuin. Hier mogen zeker de voormalige bleekvelden worden gezocht. Er zijn zeker grote verschillen maar de bomen en de bleek die kunnen zo worden ingetekend. Een ander belangrijk verschil is dat het wassen in het water van de IJssel heden ten dagen niet aan te bevelen is vanwege de scheepvaart, wassen met het water uit de IJssel zou mogelijk zijn als er een filter wordt geplaatst of als er een grote regenbak is geplaatst eveneens voorzien van een filter.”

“Met z’n zessen in de bedstee
In de huiskamer van het Huishouden 1920 kijkt een ouder Gronings echtpaar rond. Met hun twee kleinzonen bezoeken ze het museum. “Dit doet me zoveel denken aan hoe het bij jouw opa en oma was”, vertelt de vrouw tegen haar man. Terwijl ze naar de kachel wijst, wendt ze zich tot haar kleinzonen: “Daar ging dan flink de fik in en de opa van opa ging er helemaal omheen zitten, pakte de kwispel en stopte een pluk pruimtabak in zijn mond.” Haar man wijst naar de bedstee: “En in zo’n

ding heb ik vroeger nog geslapen.” De jongens kijken vol ongeloof. “Dat is echt een klein kamertje.” Gastvrouw Marja vult aan: “Soms sliepen ze wel met zes kinderen tegelijk in dat bed.” De ogen van de jongens worden nog groter.

De twee vinden het ook maar raar dat er geen televisie in de kamer staat. “Hoe oud zijn jullie eigenlijk?” vraagt Marja aan de twee. 11 en 13 jaar. “Los van dat er toen nog helemaal geen tv was, hadden jullie vroeger ook helemaal geen tijd om naar de televisie te kijken. Jullie zaten dan op de boot van jullie vader, als scheepsknechten. Op het einde van de week kwam je thuis en moest je je wassen in een teil. Gewoon in het water waar je broertje zich ook in had gewassen.” Opa lacht: “En niet steeds in een schoon en groot bad zoals jullie dat bij ons doen.” De jongens proberen zich voor te stellen hoe hun leven eruit zou zien als ze een kleine honderd jaar eerder waren geboren. “Dan hebben wij het nu wel wat makkelijker.” Marja glundert.”

<https://www.zuiderzeemuseum.nl>
<https://www.mijnzuiderzee.nl/>
<https://www.zuiderzeecollectie.nl/>

Bijlage 2: woordenlijsten verplichte woorden over het huishouden

Startwoordenschat alfabetisering NT2 ISK

het huis de muur de deur het raam wonen de buren de buurman/buurvrouw de ochtend/de middag/de avond er/ergens het dorp	de kamer de slaapkamer de bank het bed de stoel de tafel de trap de wc steen hout	boven-beneden slapen-wakker liggen-opstaan vies-schoon [A1: wassen, schoonmaken de wc, de keuken]
--	--	--

A1 woorden:

het huis/de woning het gebouw de afwas afwassen vuil wassen schoonmaken gebruiken gezellig thuis	de kamer de gang de woonkamer de slaapkamer de keuken de kraan het raam het bad het bed het dak de deur de kast de stoel de lamp de klok het licht de tafel het toilet/de wc de badkamer de tuin	open-gesloten vuil-schoon hoog-laag modern-oud kapot-heel
---	---	---

A2-B1 woorden

de elektriciteit	poepen	vies-schoon
de gezelligheid	de huiskamer	gevaarlijk-veilig
gebruik maken van	het gordijn	
kloppen	het laken	
	de mat	
het huishouden	de lucifer	
	het schilderij	

verhuizen	de (centrale) verwarming de schuur het (aard)gas	
-----------	--	--

Bijlage 3: Woorden en plaatjes memorie

het huis	de tafel
de stoel	schoonmaken
afwassen	de lamp
wassen	de badkamer
de woonkamer	slapen
wakker	de kraan

Bijlage 3: Woorden en plaatjes memorie

